

Základní škola pro tělesně postižené, Opava, Dostojevského 12

**PREVENTIVNÍ
PROGRAM ŠKOLY
ŠKOLNÍ ROK 2025/2026**

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy	Základní škola pro tělesně postižené, Opava, Dostojevského 12
E-mail	hauserovas@skolaprotp.cz
Telefon	553 610 775
Ředitelka školy	Mgr. Silvie Häuserová
Zástupkyně ředitele	Mgr. Vanda Tomová
Školní metodik prevence	Mgr. Renata Řezníčková
Výchovný poradce	Mgr. Silvie Häuserová

OBSAH

- Preventivní program školy - úvod
- Charakteristika školy
- Analýza výchozí situace s využitím evaluace z předchozího roku
- Zaměření pro školní rok 2025/2026
- Stanovení cílů
 - Dlouhodobé cíle
 - Střednědobé cíle
 - Krátkodobé cíle
 - Vymezení cílové skupiny
- Aktivita primární prevence ve školním roce 2025/2026
- Realizace prevence ve výuce
- Zájmová činnost, akce, spolupráce, projekty
- Literatura, metodické a výukové materiály
- Webové stránky
- Závěr

Přílohy

- Příloha č. 1 – Školní program proti šikanování
- Příloha č. 2 – Strategie předcházení školní neúspěšnosti

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY - ÚVOD

Preventivní program školy je součástí vzdělávacího programu vycházejícího ze ŠVP „Škola pro život“. Opírá se o Vyhlášku č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění, dále o novelu vyhlášky č. 197/2016 Sb. a o **Metodické doporučení MŠMT k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních** č. j. 21291/2010-28, včetně všech 23 příloh vydaných a aktualizovaných v roce 2015.

Pojem *rizikové chování* zahrnuje rozmanité formy jednání, které mají negativní dopad na zdraví, sociální či psychologické fungování jedince nebo ohrožují jeho okolí.

Úlohou primární prevence rizikového chování je předcházet vlivům narušujícím zdravý osobnostní a sociální vývoj dětí a mládeže. Účinná prevence podporuje zdravý životní styl, oddaluje nebo snižuje výskyt rizikového chování a posiluje schopnost žáků činit informovaná a odpovědná rozhodnutí. Zároveň by měla mít dlouhodobý efekt.

Preventivní program je vodítkem pro žáky i pedagogické pracovníky školy a jeho cílem je pozitivně ovlivňovat klima školy, omezovat kázeňské problémy a minimalizovat výskyt nežádoucího chování ve škole i mimo ni. Na programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci na základě povinností vyplývajících ze školského zákona. Klíčovým předpokladem jeho účinnosti je aktivní zapojení všech zúčastněných včetně rodičů.

Za velmi důležité považujeme:

- prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, žákem a zákonnými zástupci,
- posilování sociálních dovedností, sebevědomí a sebeúcty,
- rozvoj vzájemného respektu,
- konstruktivní řešení konfliktů,
- překonávání překážek,
- boj proti nuditě a smysluplné využívání volného času.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola pro tělesně postižené, Opava, Dostojevského 12, je příspěvkovou organizací přímo řízenou MŠMT. Je specifická menším počtem žáků, bezbariérovými prostory, nadstandardním vybavením i poskytovanými službami. Ve škole vyučují zkušení speciální pedagogové, kteří spolupracují s vychovateli a asistenty pedagoga.

Škola je zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona. Organizována je jako devítitřídní s třemi odděleními školní družiny. Činnost probíhá v souladu s platnou legislativou, zejména s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Žáci jsou vzděláváni podle Školního vzdělávacího programu „Škola pro život“. Cílová kapacita školy je 65 žáků. Jedná se o žáky s tělesným postižením, souběžným postižením více

vadami a s poruchou autistického spektra. Výuka probíhá v 1.–9. ročníku základní školy a 1.–10. ročníku základní školy speciální.

Součástí školy je školní družina, jídelna-výdejna a rehabilitace, kterou na smluvním základě zajišťuje nestátní zdravotnické zařízení – Léčebné rehabilitační centrum Opava. Rehabilitace zahrnuje hipoterapii a ergoterapii. Současně je na naší škole realizována canisterapie, která probíhá ve spolupráci s panem Ing. Milanem Vítkem.

Žákům, rodičům i pedagogům jsou poskytovány poradenské služby prostřednictvím školního poradenského pracoviště. Jeho hlavními cíli jsou posílení pozitivních vztahů mezi všemi subjekty školy, rozšíření primární prevence a zkvalitnění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Aktivitu poradenského pracoviště zajišťuje výchovný poradce a školní metodik prevence.

Škola má statut Fakultní školy UP Olomouc. Nachází se v klidné lokalitě na předměstí Opavy a je obklopena rozsáhlou zahradou s moderním a účelným vybavením.

Naše zařízení navštěvují nejen žáci z Opavy, ale i z okolních obcí a vzdálenějších měst Moravskoslezského kraje.

ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE S VYUŽITÍM EVALUACE Z PŘEDCHOZÍHO ROKU

V uplynulém školním roce byly pro žáky I. a II. stupně ZŠ a ZŠS realizovány aktivity zaměřené na osobní bezpečí, správné chování v rizikových situacích doma i venku a na podporu zdravého životního stylu.

Interaktivní program o osobním bezpečí zajistila Městská policie Opava, a to zejména pro mladší žáky I. stupně ZŠ a ZŠS. Prostřednictvím krátkých příběhů a praktických ukázek s plyšovým pejskem se žáci seznámili se zásadami ochrany a riziky, kterým je možné předcházet.

Cíle programu:

- seznámit žáky s pravidly bezpečného chování v reálném i online prostředí,
- vést je k bezpečnému chování vůči cizím osobám,
- naučit je rozpoznávat nebezpečné situace a chránit se před nimi,
- ukázat, na koho se mohou v případě potřeby obrátit,
- zajistit znalost důležitých telefonních čísel.

Programy zaměřené na zdravý životní styl, které připravila Okresní hygienická stanice v Opavě, se věnovaly především zdravému stravování. Interaktivní forma programu měla u žáků velký ohlas a podnítila jejich aktivní zapojení prostřednictvím otázek na lektory.

Další aktivita, připravená Státním zdravotním ústavem v Karviné, byla zaměřena na dentální a osobní hygienu se zvláštním důrazem na prevenci onemocnění hepatitidou typu A. Součástí byla praktická ukázka správné péče o chrup a významu pravidelného mytí rukou.

Žáci II. stupně ZŠ a ZŠS se rovněž zúčastnili velmi úspěšného programu Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje **„Hrou proti AIDS“**, zaměřeného na zdravý a bezpečný sexuální život. Seznámili se s možnostmi ochrany před přenosem infekce a postupy v případě HIV positivity. Podle zpětné vazby žáků i pedagogů (dotazníkové šetření a rozhovory) byl tento program hodnocen jako nejprínosnější. Ukázalo se, že zejména žáci ZŠS měli v oblasti bezpečného sexuálního chování velmi nízké znalosti.

Vybraní žáci se také zapojili do 21. ročníku výtvarné a literární soutěže **„Svět očima dětí“**, pořádané Ministerstvem vnitra ČR.

Velký důraz v naší škole klademe na smysluplné trávení volného času žáků a jejich zapojení do zájmových aktivit podle individuálních možností a zájmů. Škola proto nabízí širokou škálu oblíbených kroužků.

Jednou z hlavních priorit školy zůstává podpora co nejlepšího uplatnění žáků v životě navzdory jejich zdravotním obtížím a handicapům. Nezastupitelnou úlohu v tomto směru má úzká spolupráce s rodinou i školním poradenským pracovištěm.

V celé škole i jednotlivých třídách vládne klidná a přátelská atmosféra založená na vzájemné důvěře a respektu.

ZAMĚŘENÍ PRO ŠKOLNÍ ROK 2025/2026

V letošním školním roce se chceme prioritně zaměřit na rizika spojená s komunikačními technologiemi. Žáci budou seznámeni s pravidly bezpečného chování na internetu a s nebezpečími, která na ně číhají při používání sociálních sítí.

V uplynulém školním roce jsme se setkali s nežádoucím chováním žáků – sextingem a přeposíláním erotických fotografií. Proto se letos budeme soustředit právě na prevenci tohoto chování. Žáci se zapojí do několika programů věnovaných bezpečnému používání sociálních sítí a kyberprostoru.

S ohledem na častý výskyt nežádoucího chování žáků klademe důraz také na zdravý životní styl a posilování duševního zdraví. Naše škola se zapojila do celorepublikové iniciativy Asociace klinických a poradenských psychologů a psychoterapeutů **„Pust' svůj strach“**, která se koná u příležitosti Světového dne zdraví.

Cílem bude vytvořit pro žáky bezpečný prostor k práci s emocemi, strachy a obavami.

STANOVENÍ CÍLŮ

1. Dlouhodobé cíle

- snižovat výskyt negativních jevů u dětí a mládeže prostřednictvím výchovy ke zdravému životnímu stylu,
- posilovat osobní odpovědnost žáků za kvalitu vlastního života,

- podporovat zdravé sebevědomí, sebepoznání a schopnost stanovovat si reálné životní cíle,
- formovat osobnost s pozitivním hodnotovým systémem a dovednostmi řešit problémy,
- vést žáky ke smysluplnému využívání volného času,
- rozvíjet komunikační dovednosti a přátelské vztahy,
- zlepšovat sebeovládání, schopnost zvládat konflikt, stres a úzkost,
- poskytnout žákům příležitosti k úspěchu a seberealizaci přiměřené jejich individuálním možnostem,
- rozvíjet celoživotní dovednosti potřebné pro začlenění do společnosti,
- zkvalitňovat klima a prostředí školy,
- seznamovat rodiče i širší veřejnost s problematikou rizikového chování,
- poskytovat žákům základní informace o společensky nežádoucích jevech (drogy, šikana, záškoláctví, poruchy příjmu potravy, kyberšikana, homofobie, extremismus, kouření, násilí, krádeže, působení sekt, rizikové sexuální chování, rasismus, intolerance, antisemitismus) a o účincích návykových látek na zdraví,
- hledat cesty k řešení problematických situací,
- orientovat se v nabídce institucí poskytujících pomoc (krizová centra, linky důvěry, občanské poradny),
- pomáhat žákům nalézat své místo ve společnosti a podporovat jejich seberealizaci i navzdory handicapu,
- co nejvíce zapojovat třídní učitele do programu prevence (projekty, společné akce, třídnické hodiny),
- provádět screening rizikového chování a v případě zjištěných problémů zaměřit se na jejich řešení.

2. Střednědobé cíle

- optimalizovat vztahy mezi pedagogy, žáky a zákonnými zástupci s cílem zlepšit klima školy,
- vést žáky k samostatnému a správnému rozhodování a k efektivnímu řešení problémů,
- preventivně předcházet vzniku rizikového chování, v případě jeho výskytu rychle reagovat,
- postupně snižovat nevhodné chování,
- podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků a školního metodika prevence,
- rozšiřovat nabídku metodických materiálů,
- motivovat žáky ke sledování nástěnky primární prevence a k aktivní reakci na uvedené informace,
- posilovat spolupráci s dalšími školami a mimoškolními institucemi,
- podporovat spolupráci všech pedagogických pracovníků se školním metodikem prevence,
- zapojovat pedagogy do spoluvytváření Minimálního preventivního programu.

3. Krátkodobé cíle

Žáci

- zakomponování témat prevence rizikového chování do jednotlivých vyučovacích předmětů (sexuální výchova, volný čas, dopravní výchova),
- zapojení do literární a výtvarné soutěže „Svět očima dětí“ (český jazyk, výtvarná výchova),

- praktická dopravní výchova (výlet na tandemových kolech, dopravní hřiště),
- účast v zájmových kroužcích,
- využívání interaktivních výukových programů z oblasti prevence rizikového chování v hodinách občanské a rodinné výchovy,
- podpora vzájemné pomoci a ohleduplnosti – dobré klima tříd i celé školy,
- provádění screeningů rizikového chování.

Pedagogové

- účast na krajské konferenci metodiků prevence v Malenovicích,
- pravidelné schůzky školního metodika prevence,
- vedení třídnických hodin,
- účast na seminářích a webinářích určených pedagogickým pracovníkům.

Rodiče

- zlepšování komunikace se školou,
- zapojení do školních aktivit,
- využívání konzultačních hodin dle domluvy,
- nabídka poradenství,
- účast na školních akcích,
- využívání informační nástěnky pro rodiče (u hlavního vchodu školy),
- sledování webových stránek školy.

AKTIVITY PRIMÁRNÍ PREVENCE VE ŠKOLNÍM ROCE 2025/2026 – MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PLÁN

V letošním školním roce budou aktivity primární prevence rizikového chování směřovat především k předcházení rizik souvisejících s užíváním sociálních sítí a AI, k posilování zdravého životního stylu a předcházení agresivního chování žáků ve škole.

Žáci:

- příprava aktivit pro stanoviště primární prevence RCH na akci OČMS (září 2025),
- dopravní hřiště v Malých Hořticích pro žáky I. stupně ZŠ a ZŠS MP Opava (červen 2026),
- sledování filmů s aktuální problematikou primární prevence RCH – (YouTube),
- účast ve výtvarné a literární soutěži „Svět očima dětí“ – 22. ročník MVČR (květen 2026),
- Zábava a prevence společně – program zaměřený na KYBERŠIKANU a sociální sítě pro II. stupeň ZŠ a ZŠS (listopad 2025),
- Státní zdravotní ústav – „Napíj se chytře“ (zdravý životní styl) I. a II. st. ZŠ (duben 2026),
- Nebuď obět – „Na netu v pohodě“ pro II. st. ZŠ (leden 2026, březen 2026),
- Policie ČR – Dopravní výchova, osobní bezpečí pro I. st. ZŠ (říjen 2025),
- Světový den zdraví „Pusť svůj strach“ pro celou školu (říjen 2025)

Pedagogové:

- účast na schůzkách školních metodiků prevence (říjen, červen),
- účast na 17. Krajské konferenci k prevenci rizikového chování dětí a mládeže v Malenovicích (říjen),
- webináře a školení dle aktuální nabídky,
- spolupráce se zainteresovanými složkami a školami, začlenění prvků PPRCH do vyučovacích hodin v rámci vzdělávacích programů,
- publicita preventivních aktivit - časopis Poškoláček, webové stránky školy, nástěnka,
- spolupráce ŠMP s TU při řešení rizikového chování a při vedení třídnických hodin,
- metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti PPRCH

Rodiče:

- seznámení rodičů se Školním řádem, zejména s povinností omlouvat žáka při absenci,
- informační nástěnka s aktualitami z oblasti PPRCH (aktuální kontakty na organizace),
- přednášky pro rodiče dle aktuální nabídky,
- konzultace o problémech rizikového chování žáků po předběžné domluvě, poskytování aktuálních informací z oblasti PPRCH,
- zveřejnění Preventivního programu 2025/2026 se všemi přílohami na webových stránkách školy

Účinnost aktivit bude hodnocena prostřednictvím diskuze na třídnických hodinách, pozorování chování a jednání žáků, anonymními dotazníky, záznamy o rizikovém chování. Pedagogové si budou předávat informace na pravidelných ranních briefinzích.

REALIZACE PREVENCE VE VÝUCE

Náplň Minimálního preventivního programu je součástí tematických plánů jednotlivých předmětů, které vycházejí ze ŠVP „Škola pro život“ (Výchova k občanství, Výchova ke zdraví, Prvouka, Přírodověda, Přírodopis, Tělesná a pohybová výchova aj.). Témata primární prevence jsou uplatňována také v třídnických hodinách.

1.–3. ročník – žák:

- rozliší vhodné a nevhodné chování,
- respektuje pravidla soužití mezi žáky a učiteli,
- chápe smysl pojmů *osobní bezpečí* a *ohrožení*,
- vyhledá pomoc v případě osobního nebezpečí nebo ohrožení cizí osobou,
- pojmenuje zdravotní rizika spojená s kouřením a pitím alkoholu,
- zná pojem *závislost*,
- ovládá jednoduché způsoby odmítání návykových látek,
- rozpozná nebezpečí šikanování a týrání,
- vyjmenuje základní potřeby zdravého životního stylu.

4.–6. ročník – žák:

- má povědomí o zdraví jako o lidské hodnotě,
- osvojuje si zásady zdravého životního stylu,
- rozpozná rizika spojená s užíváním návykových látek,
- předvede způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky,
- uvědomuje si nebezpečí závislosti na PC, televizi a hracích automatech,
- popíše patologické formy chování,
- rozpozná projevy lidské nesnášenlivosti,
- vyhledá instituce a telefonní čísla, kde může požádat o pomoc,
- přijímá a respektuje pravidla spolupráce v kolektivu.

7.–10. ročník – žák:

- chápe význam harmonických vztahů pro zdravý životní styl,
- respektuje odlišné názory, způsoby chování a myšlení, včetně kulturních odlišností,
- uplatňuje vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, preferuje nenásilné řešení,
- poznává vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích,
- respektuje pravidla soužití mezi spolužáky,
- seznamuje se s dokumenty upravujícími lidská práva a sociálně-právní ochranu dětí,
- poznává činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů,
- uvědomuje si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné činy,
- chápe zdraví jako souhrn fyzické, psychické i sociální složky,
- dokáže zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky,
- uvědomuje si pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace a duševní hygieny,
- ví, že zneužití dítěte je trestné,
- ví, jak pomoci lidem v ohrožení a kde hledat pomoc v krizových životních situacích,
- diskutuje o rizicích zneužívání drog,
- osvojuje si účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání),
- rozpozná manipulativní reklamu a informace,
- zná pojem *náboženská sekta* a s ní spojená rizika,
- uvědomuje si rizika internetu a elektronické komunikace.

ZÁJMOVÁ ČINNOST, AKCE, SPOLUPRÁCE, PROJEKTY

Efektivní trávení volného času žáky formuje a vychovává, pomáhá jim rozvíjet tvůrčí schopnosti a vytvářet společenské vazby.

Nabídka zájmových kroužků v letošním školním roce

- Hrátky s hudbou
- Plavání
- Sportovní kroužek

- Pěvecký kroužek
- Praktické dovednosti
- Kutilové
- Keramický kroužek
- Máme rádi zvířata
- Malý turista
- Smyslohrátky
- Ajtáci
- Flétničky

Účast žáků v zájmových kroužcích bude průběžně sledována a vyhodnocena, aby se zjistilo, které volnočasové aktivity nejvíce podporují prevenci rizikového chování.

Kontakty a spolupráce s externími organizacemi

- spolupráce s Městskou policií v Opavě
- spolupráce s Policií ČR
- Ministerstvo vnitra ČR
- spolupráce s MMO – odbor protidrogové prevence (Bc. Polášková)
- spolupráce s metodikem prevence v PPP (Mgr. Šimečková)
- spolupráce s krajským metodikem prevence (Mgr. Matějková)
- spolupráce s externími státními i neziskovými organizacemi dle aktuální nabídky

Nabídka aktivit pro rodiče

Škola klade důraz na partnerskou spolupráci s rodiči. Ti jsou pravidelně informováni o vzdělávacích výsledcích a chování žáků, mají možnost účastnit se konzultací, přednášek a společných akcí. Škola jim také poskytuje doporučení na odborné organizace, pokud je třeba řešit závažnější problémy. Rodiče jsou rovněž o všech aktivitách školy informováni pomocí webových stránek školy a školního portálu skolaonline.

- přednášky zaměřené na aktuální témata (projekt *Učíme se v každém věku V*)
- maškarní karneval
- Den matek
- opékání na školní zahradě
- aktivity pro rodiče a děti ve školní družině (lampionový průvod, vánoční akce apod.)
- webové stránky školy

Plánované projekty ve školním roce 2025/2026

- projekt „Učíme se v každém věku V.“
- projekt Erasmus + „WellEdBalance ve speciálním vzdělávání“
- lyžařský výcvik 2026
- eTwinning
- Euroregion Silesia
- Ovoce a zelenina do škol
- Mléko do škol

LITERATURA, METODICKÉ A VÝUKOVÉ MATERIÁLY

Interaktivní výukové programy (u ŠMP)

- „Drogy trochu jinak“ (neomezená licence, CD)
- Když musíš, tak musíš
- Pravda o drogách
- Mezi nimi
- Láska ano – děti ještě ne
- Poruchy příjmu potravy
- V síti – film

Literatura (učitelská knihovna, u ŠMP)

- Krejčová, L. – *Specifické poruchy učení a chování*. Edika
- *Psychopatie pro pomáhající profese*. Portál
- Krejčířová, D. – *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Portál
- Riefová, S. F. – *Neklidné a nesoustředěné dítě ve škole*. Portál
- Nešpor, K. – *Vaše děti a návykové látky*. Portál
- *City, sex, AIDS*
- Matějček, Z. – *Děti, rodina a stres*. Galén
- Nešpor, K. – *Jak předcházet problémům s návykovými látkami na ZŠ a SŠ*. Sportpropag
- Nešpor, K. – *Zásady efektivní primární prevence*. Sportpropag
- Havrdová, E. – *Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže*
- Nešpor, K. – *Jak přestat brát drogy*. Praha
- Nešpor, K. – *Alkohol, drogy a vaše děti*. Praha
- Pokorný, R. – *Policejní pohádky*. KŘP MS

WEBOVÉ STRÁNKY

- www.e-bezpeci.cz
- www.prevence-info.cz
- www.detskaprava.cz
- www.zivot-bez-zavislosti.cz
- www.ped.muni.cz/normalnijenekourit
- www.odvykani-koureni.cz
- www.slzt.cz

ZÁVĚR

Školní strategie prevence rizikového chování je nedílnou součástí školního vzdělávacího programu *Škola pro život*. Do její realizace se zapojují všichni zaměstnanci školy, žáci i externí odborníci. Preventivní aktivity na sebe logicky navazují, jsou kontinuální a komplexní. Přednostně využíváme interaktivní programy v menších skupinách. Program zohledňuje věk žáků, jejich případné postižení, osobnostní charakteristiky a zároveň podporuje vytváření pozitivního klimatu v jednotlivých třídách i v celé škole.

Hodnocení realizovaného preventivního programu v loňském školním roce ukázalo, že žáci program velmi dobře přijali a aktivně se do něj zapojovali. Preventivní aktivity jim poskytly nové znalosti a dovednosti, zejména v oblasti osobní bezpečnosti, bezpečného sexuálního života, zdravého životního stylu a orientace v rizikových situacích. Program přispěl ke zvýšení schopnosti žáků rozpoznat nebezpečí, správně reagovat v krizových situacích a volit bezpečné způsoby chování doma, ve škole i v kyberprostoru. Zároveň podpořil pozitivní klima ve třídách, vzájemnou komunikaci a spolupráci mezi žáky.

Na základě této zkušenosti bude program dále rozvíjen a doplňován tak, aby efektivně reagoval na aktuální potřeby žáků a podmínky školy.

Cíle programu za uplynulý školní rok se podařilo naplnit a jsou zaznačeny v elektronické evaluaci SEPA za školní rok 2024/2025.

Evaluace Preventivního programu školy 2025/2026 bude probíhat formou dotazníků pro žáky i pedagogy. Vzhledem k mentálnímu postižení většiny žáků však upřednostníme metodu individuálních rozhovorů pedagogů se žáky, zpětnou vazbu od rodičů a v neposlední řadě metodu pozorování. Výsledky budou zhodnoceny školním metodikem prevence a zaznamenány do elektronické evaluace SEPA. Zjištěné skutečnosti budou využity při tvorbě preventivního programu na následující školní rok.

Součástí Preventivního programu školy je Krizový plán školy, který stanovuje jasné postupy při výskytu rizikového chování, přehled legislativy a kontakty na specializovaná zařízení v Opavě. K přílohám patří *Školní program proti šikanování* a *Strategie předcházení školní neúspěšnosti*.

Preventivní program školy je k dispozici ve sborovně, u školního metodika prevence a na webových stránkách školy: www.skolaprotp.cz.

V Opavě dne 25. 9. 2025

Mgr. Silvie Häuserová

ředitelka školy

Mgr. Renata Řezníčková

školní metodik prevence

PŘÍLOHA č. 1

ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Program je zpracován dle **Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže MŠMT č.j. 21291/2010-28** a **Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT-21149/2016**.

Cíl programu

Vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí.

Co je a co není šikana

Šikana je chování, které splňuje následující znaky:

- agresivní jednání žáka/ů vůči žákovi, skupině žáků nebo učiteli,
- jednání přináší prospěch nebo uspokojení agresorům,
- oběť se neumí bránit a dlouhodobě trpí,
- útoky jsou cílené a opakované,
- cílem je úmyslně a často skrytě ublížit (fyzicky, emocionálně, sociálně či profesně),
- charakteristický je nepoměr sil a bezmocnost oběti,
- zahrnuje fyzické, psychické či slovní útoky, kyberšikanu, poškozování věcí, ignorování.

Šikanou není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip nebo konflikt,
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či zesměšnit.

Základní formy šikany:

- **fyzická šikana** – bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální násilí,
- **psychická šikana** – nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování.

Naše cíle

1. Vytvářet prostředí omezující vznik šikany (prevence).
2. Odhalit počínající šikanu dříve, než se plně rozvine.
3. Vhodnými prostředky zamezit jejímu dalšímu trvání – každý případ vyžaduje specifické řešení.

Prevence šikany

- rozvíjíme pozitivní vztahy mezi žáky,
- vedeme žáky k sebedůvěře, přiměřenému sebevědomí a odpovědnosti za své jednání,
- jednáme s dětmi partnersky, respektujeme jejich práva a vedeme je k plnění povinností,

- snažíme se udržet jejich pozornost a aktivitu, omezujeme nudu při výuce,
- vytváříme ovzduší důvěry mezi žáky a pedagogy,
- jasně dáváme najevo, že agresivní chování je nepřijatelné,
- žádný zaměstnanec školy není lhostejný k projevům agrese,
- třídní učitelé se zajímají o záliby žáků a jejich trávení volného času,
- pracovníci školy se průběžně vzdělávají v oblasti prevence rizikového chování.

Krizový plán pro řešení šikanování

1) Řešení šikany v počátečním stádiu

Postup:

1. Sledovat chování žáků, atmosféru ve třídě a odhadnout závažnost.
2. Oznámit podezření vedení školy a ŠMP, dohodnout jednotný postup.
3. Získat informace od obětí a svědků, vyhotovit zápis.
4. Vyhledat vhodné svědky a provést s nimi individuální rozhovory.
5. Chránit oběť před dalším ubližováním.
6. Zvolit postup – metoda usmíření nebo metoda vnějšího nátlaku.
7. Informovat rodiče oběti i agresorů.
8. Informovat pedagogický sbor a následně celou třídu.
9. Nabídnout rodině oběti odbornou pomoc (PPP, SVP).
10. Uložit výchovná opatření agresorům (pokárání, důtka, komise s rodiči).
11. V mimořádných případech informovat OSPOD nebo Policii ČR.

2) Řešení pokročilé šikany

(výbuch skupinového násilí, tzv. třídní lynč)

1. Rychle zasáhnout, zachránit oběť a zastavit násilí.
2. Zalarmovat pedagogy a informovat vedení školy.
3. Přivolat lékaře, oznámit situaci Policii ČR a kontaktovat specialistu.
4. Zahájit vyšetřování (rozhovory s obětí, svědky, agresory).
5. Informovat rodiče oběti i agresorů.
6. Svolat výchovnou komisi a projednat situaci v pedagogické radě.
7. Zavést výchovná opatření a individuální plány pro agresory.
8. Dlouhodobě pracovat se třídou a sledovat vztahy.

Zásadní je okamžitý zásah, ochrana oběti a zapojení odborných institucí dle potřeby!

Subjekty, které lze kontaktovat

Pedagogicko-psychologická poradna, Rybí trh 7–8, Opava

- Bc. Gabriela Rothová, sociální pracovníce – 553 622 768, 553 625 736, 730 855 223
- Mgr. Lucie Šimečková, metodik prevence – 733 164 832

Orgán sociálně-právní ochrany dětí, Krnovská 71 C, Opava

- Bc. Iva Paletová, vedoucí odboru sociálních věcí – 553 756 716
- Mgr. Helena Kozáková, vedoucí oddělení SPOD – 553 756 649
- Bc. Klára Štěpánková, kurátorka pro mládež – 553 756 648

Policie ČR, Preventivně informační skupina, Tyršova 26, Opava

- Npor. Bc. René Černohorský – 974 737 209, 773 999 049
- Nprap. Bc. Pavla Welnová – 727 942 674

Středisko výchovné péče, Horní náměstí 48, Opava

- Mgr. Hana Eleková, speciální pedagog – 770 139 474
- Mgr. Veronika Charvátová, psycholog – 770 139 493

Závěrečné ustanovení

Všechny preventivní aktivity pedagogických pracovníků školy směřují k vytváření bezpečného prostředí založeného na solidaritě, toleranci a vědomí sounáležitosti. Program podporuje zapojení všech žáků do třídních a školních aktivit, rozvíjí spolupráci mezi dětmi a posiluje jejich vzájemný respekt.

V Opavě dne 25. 9. 2025

Mgr. Renata Řezníčková
školní metodik prevence

PŘÍLOHA Č. 2

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Strategie předcházení školnímu selhávání (neúspěšnosti) je především systémem včasného zachytu problémů jednotlivých žáků při zvládání učiva vyplývajícího ze školního vzdělávacího programu.

Příčiny školního selhávání

1. Nedostatečná domácí příprava, nižší intelekt žáka, sociokulturní znevýhodnění, různé druhy postižení a znevýhodnění či jejich kombinace.
2. Dlouhodobá psychická nepohoda žáka nebo jeho nízká motivace ke vzdělávání.
3. Rizikové chování (šikana, zneužívání návykových látek, záškoláctví aj.).
4. Krátkodobá neúspěšnost, reagující na aktuální dění v životě žáka, či dlouhodobá, která je sice předvídatelnější, ale složitější na řešení.

Osoby podílející se na realizaci strategie

1. Třídní a netřídní pedagogové

- Sledují výkon žáků ve svých předmětech a jejich motivaci k učení.
- Pravidelně informují rodiče o školní úspěšnosti dětí.

2. Výchovný poradce

- Shromažďuje informace o žácích s výchovnými problémy a sleduje jejich motivaci.
- Pomáhá žákům s kariérním směřováním.
- Konzultuje s rodiči žáků ohrožených školní neúspěšností.

3. Školní metodik prevence

- Sleduje klima ve třídách a celkové dění ve škole.
- Včasnými zásahy i dlouhodobými programy podporuje zdravé vztahy a spokojenost žáků.
- Poskytuje rodičům konzultace a poradenství v oblasti prevence neúspěšnosti vyplývající z rizikového chování.

Řešení školní neúspěšnosti

V první řadě je nutné podrobit žáka kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice. Ta odhalí příčiny obtíží a umožní nastavit vhodná podpůrná opatření.

Podpůrná opatření se volí individuálně podle vzdělávacích potřeb žáků. Patří mezi ně zejména:

- a) individuální přístup (motivace, respektování tempa, vhodné metody práce),
- b) přímá intervence učitele,
- c) individuální konzultace a doučování,

- d) vypracování plánu pedagogické podpory,
- e) vypracování individuálního vzdělávacího plánu (IVP).

Postup při řešení školní neúspěšnosti

Konkrétní postup se vždy řídí povahou případu.

1. **Práce se žákem.**
2. **Zvýšená spolupráce s rodinou žáka.**
3. **Práce se sociálním klimatem třídy.**

Rodiče jsou pravidelně informováni o výsledcích vzdělávání svých dětí prostřednictvím školního portálu, konzultačních hodin a třídních schůzek.

- V první fázi třídní učitel (nebo učitel daného předmětu) informuje zákonného zástupce a společně domluví další postup.
- Je stanoven termín následné schůzky, při které se vyhodnotí účinnost opatření. Za organizaci a koordinaci odpovídá třídní učitel, případně výchovný poradce.
- V případě vysoké absence žáka se koná jednání s rodiči, kterého se účastní třídní učitel, žák a rodiče.
- Na konci školního roku (nebo v pololetí, pokud žák obtíže překoná) proběhne vyhodnocení podpůrných opatření na společné schůzce s rodiči a žákem.

V Opavě 25. 9. 2025
Mgr. Renata Řezníčková